

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่รัฐบาลมีโครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบของภาคประชาชนโดยให้โอนมาเป็นหนี้ในระบบของสถาบันการเงินของรัฐจำนวน 6 แห่ง ซึ่งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) เป็นหนึ่งในสถาบันการเงินของรัฐเหล่านั้น โดยเป็นหน่วยงานในการรับโอนหนี้นอกระบบเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพหนี้สินของผู้ประกอบการธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับสินเชื่อโครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ ขอบเขตในการศึกษาใช้ข้อมูลผู้ประกอบการของ ธพว.เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจำนวน 102 ราย และผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจากธพว. เขต 1 จำนวน 200 ราย รวมทั้งสิ้น 302 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบของรัฐบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 1.18 ล้านราย มุลหนี้ทั้งสิ้น 1.23 แสนล้านบาท ในจำนวนนี้สามารถเจรจาประนอมหนี้กับเจ้าหนี้นอกระบบได้สำเร็จมีเพียงร้อยละ 46.3 มุลหนี้ 5.84 หมื่นล้านบาท จากจำนวนผู้ลงทะเบียนดังกล่าว พบว่าเป็นผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในความดูแลของ ธพว. เขต 1 จำนวน 1,539 ราย ในจำนวนนี้สามารถเจรจาประนอมหนี้กับเจ้าหนี้นอกระบบได้สำเร็จและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาให้สินเชื่อจำนวน 760 ราย ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ได้รับสินเชื่อจาก ธพว. เขต 1 จำนวน 102 ราย ผู้ที่ไม่ได้รับสินเชื่อจำนวน 517 ราย และผู้ที่อยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน 141 ราย

ผู้ที่ได้รับสินเชื่อจาก ธพว. จะต้องมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ 5 ปัจจัยคือ ปัจจัยที่หนึ่ง เงินที่กู้ยืมนอกระบบมานั้นต้องกู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายในกิจการเท่านั้น ปัจจัยที่สอง มีมุลหนี้ไม่เกิน 200,000 บาท ปัจจัยที่สาม ผู้ประกอบการมีรายได้คงเหลือหลังหักภาระหนี้ต่างๆแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

ของรายได้สุทธิ ปัจจัยที่สี่ ผู้ประกอบธุรกิจมีผู้ค้าประกันอย่างน้อย 1 คน และผู้ค้าประกันต้องมีรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของวงเงินกู้ และปัจจัยที่ห้า ผู้ประกอบธุรกิจไม่มีประวัติค้างชำระหนี้

ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจาก ธพว. เขต 1 จำนวน 102 ราย ส่วนใหญ่บริหารจัดการกิจการในลักษณะกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นผู้ประกอบธุรกิจในการผลิต เช่น การผลิตเสื้อผ้า และของที่ระลึก รองลงมาเป็นผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการเฉลี่ย 4 ปี โดยส่วนใหญ่เช่าที่ดินเพื่อใช้ในการประกอบการ มีการจ้างแรงงานจำนวน 3 คน มีรายได้เบื้องต้นจากการประกอบธุรกิจเฉลี่ย 403,978 บาทต่อปี มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 115,213 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ก่อนเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล ผู้ประกอบธุรกิจเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้เนื่องจากต้องการนำเงินไปใช้หมุนเวียนในกิจการ โดยกู้ยืมหนี้ในระบบจากธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ วงเงินกู้ยืมเฉลี่ยรายละ 55,529 บาท ผ่อนชำระเฉลี่ยเดือนละ 2,250 บาท โดยมีหลักประกันเป็นบุคคลค้าประกัน และส่วนใหญ่กู้ยืมหนี้นอกระบบจากนายทุนท้องถิ่น วงเงินกู้เฉลี่ยต่อราย 100,398 บาท ผ่อนชำระเฉลี่ยเดือนละ 13,890 บาท ซึ่งส่วนใหญ่กู้ยืมหนี้นอกระบบโดยไม่มีหลักประกัน เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับสินเชื่อจาก ธพว. ของผู้ประกอบธุรกิจกลุ่มดังกล่าวพบว่า ผู้ประกอบธุรกิจกลุ่มตัวอย่างทุกรายขอสินเชื่อเพื่อนำไปชำระหนี้นอกระบบที่กู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายในกิจการ โดยส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ และทุกรายมีมูลหนี้ไม่เกิน 200,000 บาท โดยมีมูลหนี้เฉลี่ย 90,088 บาท มีรายได้คงเหลือหลังหักภาระหนี้เฉลี่ยร้อยละ 63 ของรายได้สุทธิ ทั้งนี้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท ทุกรายมีผู้ค้าประกันอย่างน้อย 1 คน และผู้ค้าประกันมีรายได้โดยเฉลี่ยร้อยละ 24 ของวงเงินกู้ ส่วนผู้ประกอบธุรกิจที่มีวงเงินกู้เกินกว่า 100,000 บาท ทุกรายมีผู้ค้าประกันอย่างน้อย 2 คน และผู้ค้าประกันมีรายได้เฉลี่ยร้อยละ 21 ของวงเงินกู้ โดยผู้ค้าประกันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ประกอบธุรกิจส่วนใหญ่ไม่เคยมีประวัติหนี้ค้างชำระ โดยผู้ประกอบธุรกิจที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาทั้ง 5 ปัจจัยได้รับวงเงินสินเชื่อจาก ธพว. เขต 1 เฉลี่ยรายละ 90,088 บาท ระยะเวลาเฉลี่ย 6 ปี เงินผ่อนชำระเฉลี่ยเดือนละ 1,608 บาท

ส่วนผู้ประกอบธุรกิจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 รายที่ไม่ได้รับสินเชื่อจาก ธพว. เขต 1 ส่วนใหญ่บริหารจัดการกิจการในลักษณะกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง รองลงมาเป็นผู้ประกอบธุรกิจในการผลิต มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการเฉลี่ย 3 ปี โดยส่วนใหญ่เช่า

ที่คืนเพื่อใช้ในการประกอบการ มีการจ้างแรงงานจำนวน 4 คน มีรายได้เบื้องต้นจากการประกอบธุรกิจเฉลี่ย 339,792 บาทต่อปี มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 95,990 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ก่อนเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล ผู้ประกอบธุรกิจเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นกู้ยืมเพื่อนำไปใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค โดยกู้ยืมหนี้ในระบบจากสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (Non Bank) วงเงินกู้เฉลี่ยรายละ 15,072 บาท ผ่อนชำระเฉลี่ยเดือนละ 954 บาท โดยมีหลักประกันเป็นบุคคลค้ำประกัน และส่วนใหญ่กู้ยืมหนี้นอกระบบจากนายทุนท้องถิ่น วงเงินกู้เฉลี่ยรายละ 99,436 บาท ผ่อนชำระเฉลี่ยเดือนละ 13,575 บาท ซึ่งส่วนใหญ่กู้ยืมหนี้นอกระบบโดยไม่มีหลักประกัน ทั้งนี้การที่ผู้ประกอบธุรกิจเหล่านี้ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจากรพ. เขต 1 เนื่องจากส่วนใหญ่กู้ยืมเงินนอกระบบเพื่อนำไปอุปโภคบริโภคมากกว่านำมาใช้ในการกิจการ รองลงมาคือ ผู้ค้ำประกันมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์ และผู้ประกอบธุรกิจขาดคุณสมบัติด้านความสามารถในการชำระหนี้ ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) จากการศึกษาสภาพหนี้สินก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ มีภาระหนี้ในระบบน้อยมากเมื่อเทียบกับภาระหนี้นอกระบบ อันแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ทั้งยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสถาบันการเงินในระบบ ซึ่งเชื่อว่าขอเงินกู้ได้ยาก และใช้เวลาในการพิจารณานานกว่าแหล่งเงินทุนนอกระบบ ด้วยเหตุนี้จึงควรมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมความรู้ เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และลดการพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบได้อย่างยั่งยืน

2) จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบธุรกิจส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ มีสาเหตุจากการที่ไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันตามเกณฑ์ได้ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รพ. จึงควรมีการพิจารณาและกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบธุรกิจกลุ่มดังกล่าว โดยผ่อนปรนหลักเกณฑ์เงื่อนไขด้านรายได้ของผู้ค้ำประกัน หรืออาจกำหนดมาตรการอื่นๆ ขึ้นเพื่อรองรับในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้

3) จากการศึกษาพบว่า มีผู้ประกอบการธุรกิจบางรายที่ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากมีประวัติหนี้ค้างชำระ อันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ เช่น การไม่มีวินัยทางการเงิน การขาดทุนของผลประกอบการ การต้องแบกรับภาระหนี้ที่มากกว่ารายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาระหนี้ในระบบที่เจ้าหน้าที่ติดตามทวงถามหนี้อย่างไม่เป็นธรรม จนทำให้ลูกหนี้ต้องเลือกที่จะชำระหนี้ในระบบก่อนหนี้ในระบบเสมอ อันเป็นผลทำให้มีประวัติค้างชำระหนี้กับสถาบันการเงิน ด้วยเหตุนี้จึงควรผ่อนปรนหลักเกณฑ์ด้านประวัติการชำระหนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ประกอบการธุรกิจ สามารถขอสินเชื่อกับ ธพว. อันจะเป็นแก้ไขปัญหา รวมถึงช่วยเหลือฟื้นฟูและลดภาระหนี้ในระบบให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ ตามโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาล